

Tommel

taris van Financiën heb ik op dit moment geen enkele moeite. Het ging mij om de opvatting van de staatssecretaris van Volkshuisvesting. Naar mijn idee was de staatssecretaris, toen hij de circulaire schreef, op een wat oneigenlijke wijze bezig. Ik begreep dat in het kader van zijn steun aan zijn collega van Financiën, maar ik kon het moeilijk plaatsen voor zover het om de volkshuisvesting ging. Dat heb ik naar voren willen brengen.

Staatssecretaris **Tommel**: Daarover kun je met elkaar spreken. Als de lijn echter zo is, dan is er geen gesprek tussen mij en de gemeente mogelijk over zo iets. Dat moet heel helder zijn.

De heer **Van Veldhuizen** (PvdA): Het ging mij uitsluitend om het pure volkshuisvestingspunt dat het toepassen van deze constructie te kort zou doen aan de toezichtsmogelijkheden. Dat ontken ik.

Staatssecretaris **Tommel**: Het gaat om vele constructies. Ik treed niet in details, ook gelet op de tijd, maar als een corporatie haar gehele woningbezit verhuurt aan een andere constructie, dat vervolgens weer terug huurt en opnieuw verhuurt, dan lijkt het mij duidelijk dat de kwestie van het toezicht op een corporatie daarmee...

De heer **Van Veldhuizen** (PvdA): Iedereen weet toch dat die andere constructie materieel gesproken volstrekt ledig is?

Staatssecretaris **Tommel**: Dat kan wel zijn, maar daarmee wordt wel afbreuk gedaan aan de huidige regelgeving en de helderheid voor de sector. Ik kom dan echt in grote problemen waar het gaat om het toezicht. Nogmaals, al zou die opvatting bestaan, dan nog heeft de gemeente niet de mogelijkheid om zich aan de regels te onttrekken. De complimenten aan mijn ambtsvoorganger zal ik nog graag een keer overbrengen.

Ik kan de heer Talsma geruststellen. Er is geen sprake van een prestige-kwestie in de richting van de ROZ. Er is sprake van goed overleg. Ik heb de voorzitter ook al bij de arm gepakt en hem gezegd dat ik bereid ben om er zakelijk over te praten. Overigens, er zijn enige grenzen aan dat bij de arm pakken, want als je

dat te hard doet, dan kan dat ook geld kosten. Daar laat ik het bij. Ik dank de heer Talsma voor zijn steun aan het wetsvoorstel.

Ik ben het ten slotte met de heer Veling eens dat de sociale volkshuisvesting een stevige basis moet houden. Daar zijn checks en balances en een goed toezicht voor nodig. Ik ben ervan overtuigd dat de constructie door dit wetsvoorstel stabiel wordt dan die tot nu toe was en dat de partijen die op dit punt verantwoordelijkheid krijgen, die ten volle aan kunnen en ook zullen waarmaken. Daar zal ik graag op toezien.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: De aanwezige leden van de fractie van GroenLinks wordt conform artikel 121 van het Reglement van orde aantekening verleend, dat zij geacht willen worden zich niet met het wetsvoorstel te hebben kunnen verenigen.

Ik wijs de Kamer erop dat direct na de lunchpauze de stemming plaatsvindt over wetsvoorstel 24079. Daarover is om hoofdelijke stemming gevraagd.

De vergadering wordt van 12.42 uur tot 13.45 uur geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de Wet individuele huursubsidie (opname van een tegemoetkoming voor huishoudens die de effecten van maatregelen in de kinderbijslag ondervinden) (24079)**.

(Zie vergadering van 29 mei 1995.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Spier** (D66): Voorzitter! In mijn tweede termijn schilderde ik reeds het dilemma waarvoor de fractie van D66 zich geplaatst ziet. De verdediging van het wetsvoorstel heeft het ons niet gemakkelijker gemaakt. Welnu, het grootste deel van onze fractie heeft haar keuze doen uitgaan naar de 60% die de

toeslag dan wel zal ontvangen in de wetenschap dat wij hiermee een slechte wet aanvaarden. De gehele fractie van D66 betreurt het dat dit kabinet haar voor een zo onmogelijke keuze heeft geplaatst.

De heer **Veling** (GPV): Voorzitter! Mede namens de fracties van SGP en RPF leg ik de volgende stemverklaring af. In eerdere termijnen is gebleken dat wij buitengewoon ongelukkig zijn met dit wetsvoorstel. Niet omdat er een onderscheid wordt gemaakt dat ertoe leidt dat sommigen iets krijgen en anderen niet, maar omdat een groep iets wordt afgenomen ± iedereen is het erover eens dat dit niet goed is ± waarna een reparatie wordt gepleegd die tot een zeer willekeurige compensatie leidt. Dit is voor ons reden om het wetsvoorstel niet te steunen.

De heer **Van Veldhuizen** (PvdA): Voorzitter! Iedereen heeft ons bij de behandeling van dit wetsvoorstel kunnen "horen zwijgen". Dat gebeurde in de overtuiging dat wij niets nieuws zouden kunnen toevoegen aan hetgeen tijdens de behandeling in de Tweede Kamer naar voren is gebracht. Dat lijkt ons toch een taak van deze Kamer.

Wat de zaak zelf betreft: er is besloten tot compensatie van het verlies aan kinderbijslag. Het centrale punt is dat er geen goed instrument is gevonden voor de gehele doelgroep. Er moest dus worden besloten tot het gebruik van een instrument dat slechts een deel van de beoogde groep compensatie biedt. Ik ben het met beide vorige sprekers eens dat dit tot absurdistische aspecten geleid heeft. Wij vinden echter de compensatie van althans een deel van de doelgroep toch belangrijker dan de absurdistische aspecten. Wij zullen onze stem niet aan dit voorstel onthouden.

De **voorzitter**: Er is gevraagd om hoofdelijke stemming over het wetsvoorstel.

Voor stemmen de leden: Korthals Altes, Van Kuilenburg-Lodder, Luteijn, Mastik-Sonneveld, Van der Meer, Mertens, Pit, Redemeijer, De Savornin Lohman, Schinck, Schuyer, Spier, Staal, Talsma, Tuinstra,

Van Veldhuizen

Tummers, Van Veldhuizen, Vrisekoop, Van der Wiel-Bosch, Van de Zandschulp, Baarveld-Schlaman, De Beer, Van den Berg, Van Boven, Van den Broek-Laman Trip, Ermen, Gelderblom-Lankhout, Ginjaar, Heijmans, Heijne Makkreel, Hilarides, Hoefnagels, Jaarsma-Buijserd, Kassies en de voorzitter.

Tegen stemmen de leden: Kuiper, Van Leeuwen, Luimstra-Albeda, Van der Meulen, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Van Muijen, Pitstra, Postma, Rongen, Schuurman, Steenkamp, Stevens, Veling, Vermaat, Wagemakers, Werner, Van Wijngaarden, R. Zijlstra, Baarda, Barendregt, De Boer, Bolding, Boorsma, Braks, Coenemans, Van Dijk, Eversdijk, Fleers, Van Gennip, Glastra van Loon, Glasz, Grol-Overling, Van Gijzen, Holdijk en Huberts-Fokkelman.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat 35 leden zich hebben uitgesproken voor het wetsvoorstel en 35 er tegen, zodat ingevolge artikel 119, tweede lid, van het Reglement van orde het nemen van een besluit wordt uitgesteld tot een volgende vergadering.

Ik stel voor, dinsdag 6 juni aanstaande opnieuw te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het wetsvoorstel **Gemeentelijke herindeling in het samenwerkingsgebied 's-Hertogenbosch (23712)**.

De beraadslaging wordt hervat.

De heer **Postma** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Het antwoord van de staatssecretaris was zeer helder. Ik loop enkele punten langs.

In de eerste plaats noem ik het historisch overzicht met betrekking tot de gemeentelijke herindeling in het algemeen en de herindeling zoals in dit wetsvoorstel is neergelegd in het bijzonder. Een aantal uitspraken van de staatssecretaris vallen daarbij op. De criteria uit 1986/1987 worden nu voorzien van een nieuw bijvoeglijk naamwoord, namelijk niet-

limitatief. In 1986/1987 hadden wij begrepen dat het een uitvoerige en volledige opsomming was van criteria waaraan men bij gemeentelijke herindeling zou moeten denken.

In de tweede plaats wordt verwezen naar wat de Tweede Kamer uitgesproken heeft, expliciet of impliciet, bij de behandeling van het wetsvoorstel inzake Noord-Brabant-noordoost. De staatssecretaris zei dat toen een ruimere interpretatie is gegeven van de criteria en dat de Eerste Kamer die interpretatie gevolgd heeft. Mocht dit juist zijn, dan is het nog de vraag of die ruimere interpretatie logischerwijze leidt tot de nog ruimere interpretatie die bij dit wetsvoorstel is gevolgd.

In de derde plaats worden provinciale staten van Brabant ten tonele gevoerd, onder andere waar het gaat om de positie van Rosmalen. Provinciale staten wijken daarbij af van het standpunt van het college van gedeputeerde staten. De staatssecretaris zegt dat dit minder een bewijs van interpretatie van criteria is als wel een illustratie van Brabantse politieke verhoudingen. Kan de staatssecretaris in tweede termijn aangeven wat zij met deze laatste zin bedoelt? Ik voeg eraan toe dat de staatssecretaris wijst op een motie van diezelfde provinciale staten van Noord-Brabant uit juni 1993, waarbij de provinciale staten tot een interpretatie van landelijke criteria gekomen zijn. Is die motie inderdaad een interpretatie van landelijke criteria of meer een illustratie van de Brabantse politieke verhoudingen? Als dat laatste niet het geval is, waarom was dat dan in 1993 bij het niet willen opheffen van Rosmalen wel het geval?

Opmerkelijk zijn ook de opmerkingen van de staatssecretaris over de consequenties die de gang van zaken voor de wet ARHI zou moeten hebben. Meende ik daaruit te kunnen begrijpen dat de staatssecretaris van mening is dat in de huidige procedure de geest van de wet ARHI geschonden is? Zie ik het goed dat zij indirect van mening is dat de criteria uit 1987 eigenlijk vervallen zijn en dat deze vervangen moeten worden door criteria die een gemeentelijke herindeling op veel grotere schaal mogelijk maken?

Ik meen die vraag zelf al bevestigend te kunnen beantwoorden op basis van de opmerkingen van de staatssecretaris over de gemeente Berlicum. Zij wijst dan op een motie

van de Tweede Kamer over de gewenste schaal van de gemeenten. Zij sluit zich bij die motie aan. Dat betekent dat zij eigenlijk meent dat een gemeente met minder dan 10.000 inwoners niet meer zelfstandig kan blijven en dat zij meent dat de getalsnormen van 1987, gemeenten met 6000 á 7000 inwoners, te laag zijn. Eigenlijk wordt hiermee teruggekeerd naar de situatie voor 1987: gemeenten met een inwonersaantal van minder dan 10.000 komen in principe voor opheffing in aanmerking.

Dan kom ik bij de gemeente Rosmalen. In het aanvankelijke wetsvoorstel wordt voorzien in de behoefte van de gemeente Den Bosch aan meer ruimte door een gedeelte van de gemeente Rosmalen over te hevelen naar de gemeente Den Bosch. Het zou genoeg geweest zijn voor een periode van 15 á 20 jaar. Mijn bezwaar is nu juist dat dit voorstel, dat in overeenstemming was met het standpunt van provinciale staten van Brabant en dus in overeenstemming met de geest van de wet ARHI, door de staatssecretaris bij nota van wijziging is gewijzigd.

Ik kom vervolgens op het betoog van de staatssecretaris over artikel 20 van het voorliggende wetsvoorstel dat niet in strijd zou zijn met artikel 23 van de Grondwet en dat in overeenstemming zou zijn met artikel 56 en artikel 107 van de WBO. Het is goed om erop te wijzen dat het gaat om het tweede lid van artikel 23 betreffende de vrijheid van onderwijs, een liberaal principe dat aan het Nederlandse volk geschonken is door Thorbecke en zijn liberalen in 1848. Met vrijheid van onderwijs was in 1848 bedoeld dat er een mogelijkheid moest zijn om, zonder voorwaarden van overheidswege gesteld, met een eigen onderneming op het terrein van het onderwijs te kunnen beginnen in casu een particuliere school te starten, tegenwoordig een bijzondere school geheten. Daarbij mocht men de grootte van de school en het aantal leerlingen zelf bepalen. Mijns inziens worden er twee dingen met elkaar verward: de stichtingsnormen, die niet gelden voor een bijzondere school, met de getalsnormen waaraan bijzondere scholen moeten voldoen, niet om te kunnen bestaan, maar om bekostiging van overheidswege te kunnen verkrijgen. Het is dus volstrekt onjuist en in strijd met